

LONDÝNSKÉ LISTY

London Letters Fortnightly Review

Issued by Joseph Bělina, 13 Fernside Avenue, London, N.W.7. Phone MILI Hill 4024

ROČNÍK III

V LONDÝNĚ DNE 18. BŘEZNA 1949

ČÍSLO 5

Stanley Ewans
poslanec L.P.

MASARYKOVA VÝZVA EVROPĚ.

Několik roků po válce 1914 -1918 řekl T.G. Masaryk: "Začli jsme s prázdnýma rukama, bez ústavních tradic, uprostřed hospodářského chaosu a všeobecného poklesu disciplíny, s dědictvím dualismu, s iredentou uvnitř státu a obklopeni státy zmítanými převraty zleva i zprava, s malými zdroji, nezvyklí vládnout, málo nakloněni k poslušnosti a téměř neznámi ve světě. A přece jsme obstáli ve zkoušce se otí. Dali jsme obnovenému státu ústavu, zorganizovali jsme administrativu a armádu, vyrovnali jsme se s hospodářskou depresí, s národnostními boji a s mezinárodními konflikty. Naše úkoly byly těžší, než jsme si sami připouštěli a přece jsme vybudovali stát, který požívá důvěry cizích zemí a co je ještě důležitější, důvěry naší, nás všech...."

Aniž si toho byl vědom, Masaryk si napsal vlastní epitaf, prostě a pravdivě, jak sám žil, neboť Masaryk byl skutečným budovatelem.

Později pak řekl Masaryk toto: "Instituce nestačí pro opravdovou demokracii. Demokracie potřebuje lidi, kteří věří v poslání svého státu a národ spojený jedinou ideou. Vyškolení úředníků a vojáků nestačí pro naši demokracii. Naše demokracie je živoucím mravním úkolem, ne pouze úředníků a vojáků, nýbrž všech občanů, mužů i žen, ale především jejich oprávněných vůdců. Naše demokracie musí zajistit a chránit všesměrné kulturní snažení na poli technickém a hospodářském, v oblasti vědy, umění, mravnosti a náboženství. Proto naše demokracie musí být ustavičnou reformou a ustavičnou revolucí, ovšem revolucí myslí a srdcí."

Pražští quislingové nerozumějí takovým slovům. Proto tak horlivě tupí Masaryka a jeho životní dílo. Ve všech velkých Masarykových řečech není ani slova povýšenosti a výzvy k nenávisti a nadvládě, nýbrž prostě učí žít v harmonii a rozvážené strízlivosti, jež je základem civilizovaného života.

Dnes Masarykova víra v lid, jemuž sloužil, zní jako výzva Evropě, ohrožené akrobaty v mravnosti, kteří se snaží dokázat, že autokracie je vyšší formou demokracie a politická vražda nezbytným průvodním zjevem ve vývoji lidské svobody. Nikdo nemůže pochybovat, že by T. G. byl co nejrozhodněji vystoupil proti nové komunistické totalitě.

Čím více věcí se mění v totalitním systému, tím více jich zůstává beze změny a stejně jako je v dnešním Rusku více tyranie a méně

svobody tak i v nových ruských koloniích v Evropě je ještě více brutality, zrady a nespravedlnosti než za nacistů. Rusko nakládá se svými satelity jako Španělé v šestnáctém století s peruánskými Inky a za železnou oponou kultura, věda a všechny lidské hodnoty se musí podříditi požadavkům totalitní propagandy. Temno hrozí celé Evropě a ujišťování canterbruského proláta-cestovatele, že Stalin je fotogenický není s to učinit policejní stát snesitelnějším.

Aby Československo mohlo sloužit cílům ruského imperialismu, je třeba snížit jeho hospodářskou a kulturní úroveň na stupeň mnohem nižší než byl od r. 1919. Prudký pokles životní úrovně československých dělníků usvědčuje ze lži komunistický režim, který stále hlasitě prohlašuje, že mu nic tak neleží na srdci jako blaho dělníků.

Lžice medu z Kremlu se však rychle mění v sud pruské kyseliny a Gottwald, Zápotocký a Slánský, stejně jako před nimi Tito, brzy poznají, co čeká ty, kteří se rozhodli jít s ďáblem z jedné mísy.

Československý příspěvek k poválečnému dorozumění mohl býti nesmírně důležitý pro Evropu, neboť nejen zeměpisnou polohou, nýbrž i povahou a hospodářským životem jsou Čechoslováci uprostřed mezi Východem a Západem. Třináct politických ubožáků v Kremlu, odhodlaných uvrhnouti Evropu do záhuby, však rozhodlo jinak. Tak se stalo, že pražská cizinecká legie, složená z lidí ochotných stát se Quislingy a řízená četařem Zorinem, dokázala uvrhnouti národ do otroctví.

Je vrcholnou obžalobou sovětského režimu, že úroveň politického života v satelitských zemích v r. 1949 je nesrovnatelně nižší než v r. 1849. Režim Františka Josefa ve svém nejhorším období byl umírněný ve srovnání s tím, co se dnes děje v bývalé rakouské říši. Ale odpor utlačovaných a mučených Čechů, Poláků a Maďarů jednoho dne se projeví v plné síle. Potom uvidíme v Evropě nikoliv již pátou kolonu, ale všechny čtyři ostatní - všechny na straně svobody.

Násilí na Československu zburcovalo svobodný svět k aktivitě. Československo mohlo být zachráněno pro západní civilizaci, spočívající na zásadách křesťanství a Atlantské Charty, kdyby Beneš a Masaryk byli našli dosti odhodlání zaplatit nutnou cenu.

Po staletí slovo svoboda se ozývalo v mnoha jazycích, ale dnes nelze pochybovat o tom, že v angličtině zní nejzřetelněji. Jako Spojené státy americké dosáhly zletilosti díky bdelosti a blahovolnosti britského válečného loďstva, tak dnes americká pomoc umožňuje západní Evropě zotaviti se hospodářsky a politicky. Marshallův plán, Západní unie a Atlantský obranný pakt, ohlašují soumrak komunismu v Evropě a nový rozmach sociální demokracie. Vaše vyhnanství, pánové, nemůže dlouho trvat.

Co jediné mohlo svádet Rusy k dalším dobrodružstvím, byla víra, že západní svět jako celek je stejně neschopen a nedostatečně odhodlán k odporu, jako byly nekomunistické strany v Československu. Této víry dnes již není. Ruská politika, nepřátelská v záměrech i činech, nyní narazila na skálopevné odhodlání Západu. Dnešní zdrženlivost v ruské aktivitě nevyplynula z humanity, nýbrž je výsledkem poznání Sovětského svazu, že útok by znamenal atomickou válku. Moskva, Leningrad, Stalingrad a naftové prameny v Baku srovnány se zemí během dvaceti čtyř hodin a dvacet pět milionů mrtvých během sedmi dní - to by byla cena, kterou by Stalin zaplatil za válku a proto je dnes konec agresí. Americký národ, který ovládá nejmocnější nástroj, jaký kdy byl v historii znám, převzal úlohu, jakou od 16. století do r. 1914 zastávala Británie a

svět dnes najde novou rovnováhu.

V oblasti diplomacie se dnes uplatní jasné myšlení a pečlivý výběr cílů a prostředků, jak to bylo nezbytné ve válečné strategii, když se plánovala porážka Německa a jediné, čeho by se západní civilizace měla obávat, by býval návrat mnichovské psychologie, vyvolané nírovou ofensivou.

Mezitím je třeba politického smíření s poraženým Německem; 70 milionů lidí nemůže být trvale odpovědných za zločiny několika mužů. Sám jsem nikdy nesouhlasil s koncepcí kolektivní viny národa. Každý porozumí francouzskému a československému požadavku trvalého zabezpečení před německým útokem, ale Francouzi sami jsou si jisté dnes vědomi, že tohoto cíle nelze dosáhnouti zlepšenou Maginotovou metodou. Jediná trvalá bezpečnost vůči sousednímu státu spočívá na systému politické jednoty a dnešní Německo poskytuje tuto možnost za mnohem příznivějších podmínek, než jaké se naskytou opět jednou v budoucnosti.

Ačkoliv mezinárodní vztahy jsou žalostné, nemůžeme si nic vyčítat. Nikdy v dějinách nepřinesli hlavní účastníci válečné koalice tolik obětí, jako Británie a Amerika, aby spolupráce z období války pokračovala i v míru. Že Churchill, dědic tradice rodu Marlborough a vynikající znalec evropské historie, mohl dát svůj souhlas k nesmyslné dohodě o Berlínu, podle níž nemůžeme zásobovati ani naše okupační sbory, ani 2 a půl milionu Berličanů, aniž bychom nemuseli urazit 150 mil Koridorem, ovládaným potencionálně vždy nepřátelskými jednotkami - to je věc, jež připouští jediný výklad. Británie a Amerika byly odhodlány dokázati Rusům, že se od nich nemají čeho obávat a zašly v tomto úsilí tak daleko, že se staly rukojmín. Bohužel, koho Bůh chce zničit, toho napřed trestá šílenstvím a opojením z úspěchů. Rusové omylem považovali smířlivost za slabost.

Nestálo by za to zachrániti tělo západní Evropy, kdyby měla ztratit svoji duši a tato duše, to je hluboká úcta k lidskému svědomí, z níž vyrostlo vše, co je velké v západní civilizaci a co je dnes podrobena zkoušce, jako nikdy v minulosti.

Chtěli jsme mír v r. 1939, ale ne za cenu světa, jak si jej představoval Hitler. A chceme mír dnes - ale ne za cenu světa, jak si jej představuje Molotov.

Poněvadž Molotov ustavičně prohlašuje, že jeho představa světa je neslučitelná s naší, je třeba se rozhodnouti pro volbu.

Jeden Mnichov stačí v lidském životě a západní Evropa a Spojené státy se rozhodly, že je lépe zemřít v boji, než žít a zbaběle poslouchat.

Miles Veri: OTROCKÁ PRÁCE V SOVĚTSKÝCH KONCENTRAČNÍCH TÁBORECH.

"Západní dělníci žijí v kapitalistickém otroctví" - tak tvrdí komunistický Východ.

"Sovětské koncentrační tábory zorganizovaly miliony lidí k otrocké práci" - tak tvrdí demokratický Západ.

Kdo má pravdu? Pravdu najde, kdo si uvědomí, že "otroctví" a otroctví je rozdíl. Vizme:

Ústředí amerických odborových organizací "American Federation of Labour" /AFL/ se obrátilo obsírným memorandem na Organizaci Spojených Národů /UNO/, v němž žádá, aby byly vyšetřeny poněry v sovětských koncentračních táborech. Výbor 18 národů vyslechl 18. února odůvodnění tohoto návrhu, které podal jménem FLO F. Sender. Šedesátistránkové me-

Memorandum obsahuje spoustu svědeckých výpovědí o hrůzách, bídě, hladu, zvrstvech a hromadném umírání v těchto táborech, kterými ožívají vzpomínky na nacistické koncentráky. Z mnoha svědectví jen jedno:

Gennadij Chonjakov uvádí, že vězňové pověstného "trestního izolátoru" na Solovkách bývali v zíně trestání rozkázáni, aby bosí nosili vodu z jezera. K jezeru se sestupovalo schodištěm o 273 stupních, plných ledu a sněhu. Vězeň sešel k jezeru, naplnil džbery vodou z díry vysekané v ledu a nesl je vzhůru. Zatím však mu zmrzly nohy v ledové pahýly. I klopytal, až padl a vodu rozlil. Stráž poručila, aby se vrátil zpátky pro vodu. Většina takto trestaných zůstala pak ležet na schodech mrtví, protože zmrzli.

Memorandum uvádí, že nejméně 8 až 14 milionů lidí je držáno v sovětských donucovacích pracovních táborech, kde drou při nedostatečné stravě a zvěrském zacházení a jsou decimováni hladem a epidemickými nemocemi, takže hromadně umírají.

Sovětský delegát Senjon K. Carapkin měl věru nesnadnou úlohu, když měl na tato obvinění odpovídat. Zhostil se jí však stejně lehce, jako svého času Vyšinskij: jal se nadávat. Nazval memorandum AFL "špionávním panfletem", který byl dodán State Departmentu "lokajskou organizací". Autoři memoranda jsou "buď idioti nebo gangsteři". Návrh, aby byla zvláštní komise pověřena vyšetřováním poměrů v "tak zvaných donucovacích pracovních táborech" v Rusku, jest "jen záminkou, aby do Sovětského svazu byli vpašováni američtí vojenští špioni." "Tento úskok se nezdaří", volal Carapkin emphaticky, "Sovětský svaz není ani Řecko, ani Turecko, ani nějaká zmarshallisovaná země, nepotřebujene žádné americké Gauleitry v Sov. svazu". Po těchto nadávkách přešel pak Carapkin k protiútku. Srovnával akademicky komunistický systém s kapitalistickým a tvrdil, že "situace sovětských dělníků je hodna závidění ve srovnání s kapitalistickým otroctvím, v němž žijí dělníci v Americe."

Britský delegát Chr. P. Mayhew mu po zásluze odpověděl, že jeho projev neobsahuje "ani špetku odpovědi" na memorandum, že je tendenční a bez vztahu k věci. Carapkinova metoda útočiti na Spojené státy a na jiné země místo odpověditi na obžaloby memoranda ohledně otrocké práce v Sov. Svazu, "se rovná přiznání viny", prohlásil britský delegát.

Zástupce Spoj. států pak během dne podal návrh, aby Mezinárodní Organizace Práce /ILO/, jako příslušný orgán UNO, byla pověřena, za eventuelní pomoci generálního sekretariátu UNO, důkladně prozkoumati otázku otrocké práce v Sov. Svazu.

Někteří delegáti kritisovali tento návrh jako nedostatečný a trvali na tom, aby bylo navrženo přímé vyšetřování na místě, místo, aby věc byla svěřena ILO. Ale mluvčí Spojených států odpověděl, že jde o to, aby bylo konečně zjednáno jasno o celkové roli otrocké práce v Sov. Svazu; návrh, aby bylo konáno šetření na místě, by měl cenu pouze teoretickou, protože Sov. Svaz nikdy nedá k takovému vyšetřování svůj souhlas.

Lze tedy očekávat, že otázka nucené práce v sovětských koncentracích bude v průzku osvětlena mezinárodní institucí zvláště auto-ritativní.

=====
 Onlouváme se čtenářům, pokud čekají odpovědi na dopisy redakci. Naše pošta vzrůstá a je vyřizována postupně. - K nákladu tohoto čísla pro Švédsko přikládáme složenky k vyrovnání předplatného.

RADA SVOBODNÉHO ČESKOSLOVENSKA.

V minulém čísle jsme přinesli zprávu o ustavení výboru československých exulantů, který ponese název Rada svobodného Československa a svolání, které bylo vydáno. Dnes přinášíme Stanovy Rady a složení výboru. Poněvadž se nám nepodařilo v Londýně najít účastníka těchto významných porad, který by byl vytrval do konce a mohl podat vyčerpávající zprávu, vrátíme se ještě— po ověření některých zpráv— k Radě svobodného Československa v příštím čísle obsáhlým komentářem.

Stanovy Rady svobodného Československa.

1./ Ustavuje se Rada svobodného Československa jako společné ústředí demokratických Čechů a Slováků.

2./ Cílem Rady svobodného Československa jest obnovení nezávislosti Československé republiky a demokratických svobod v ní, svobodná a sjednocená Evropa a světový pořádek založený na právu a spravedlnosti.

3./ K dosažení tohoto cíle Rada svobodného Československa si kládá zejména:

a./ Sjednocovat československé síly v zahraničí v boji proti komunismu a fašismu, jednotně je vést ve shodě s lidem doma, hájit československé zájmy a informovat o snahách a potřebách československé demokracie.

b./ Organizovat pomocné akce na prospěch československých uprchlíků, starat se o jejich sociální a existenční zabezpečení a o jejich přesídlení do svobodných zemí.

4./ V tomto úsilí postupují Češi a Slováci společně jako rovnoprávné národy.

5./ Radu svobodného Československa tvoří osobnosti československého veřejného života, které jsou za hranicemi Československé republiky pro svoje demokratické a protikomunistické smýšlení.

6./ Členství v Radě svobodného Československa se získává usnesením čtyřpětinové většiny výboru Rady svobodného Československa po zjištění, že byla skutky osvědčena věrnost československému demokratickému přesvědčení.

Výbor Rady svobodného Československa může členství v Radě z vážných důvodů zrušit. Zrušení navrhuje předsednictvo jednomyslným usnesením. Usnáší se o něm výbor souhlasem pěti šestin všech členů.

Proti zrušení členství může se postižený odvolat k devítičlenné odvolací komisi, jmenované výborem ze členů plena, kteří nejsou členy výboru. Člen, o něhož jde, při příslušných jednáních nehlasuje. Podrobnosti určí jednací řád Rady.

7./ K výkonu svých úkolů má Rada svobodného Československa své orgány zejména ve Spojených Státech severoamerických, ve Velké Británii a ve Francii.

8./ Rada svobodného Československa má tyto orgány: a./ plenun, b./ výbor, c./ oblastní sbory, d./ předsednictvo Rady.

9./ Plenun Rady svobodného Československa má nejvýše 120 členů, z nichž je aspoň jedna třetina Slováků. Rada svobodného Československa ve svých plenárních schůzích rokuje o zásadách činnosti, obsažených v článku 2. a 3., o zprávách výboru, oblastních sborů a předsednictva Rady; usnáší se o nich a podává výboru, oblastním sborům a předsednictvu Rady iniciativní a poradní návrhy. V jednotlivých oblastech svolává členy Rady na porady předsednictvo Rady nebo oblastní sbory Rady svobodného Československa.

10./ Výbor Rady svobodného Československa se skládá z 30 představitelů československého politického a veřejného života.

Členové výboru, kteří se nemohou z vážných důvodů účastnit schůzí výboru, mohou se dát zastupovat jiným členem Rady.

11./ Výbor Rady svobodného Československa určuje politické zásady a směrnice pro činnost předsednictva, jmenuje členy předsednictva podle článku 5, volí předsedu, místopředsedy, jednatele a ostatní členy předsednictva, dále volí členy výboru, devítičlennou komisi odvolací a rozhoduje o iniciativních návrzích plenárních schůzí Rady, o zprávách předsednictva a oblastních sborů.

12./ Oblastní sbory výboru se zakládají ve Velké Británii, ve Francii a tam, kde se toho ukáže potřeba. Členy oblastních sborů jsou členové Rady. Oblastní sbor si zvolí předsednictvo, jehož členy jsou především členové výboru Rady. Složení předsednictva oblastního sboru má být pokud možno složeno paritně.

Styk oblastních sborů a jich členů s ostatními orgány Rady svobodného Československa, jakož i činnost oblastních sborů jsou upraveny jednacím řádem Rady, který vydá výbor Rady.

13./ Předsednictvo Rady svobodného Československa má deset členů a dva jednatele, kteří jsou členy předsednictva. Předsednictvo Rady jedná za přítomnosti aspoň sedmi členů. Členové předsednictva, nemohou-li z vážných důvodů zúčastnit se jednání, mohou se dát zastoupit jiným členem výboru Rady.

14./ Předsednictvu Rady svobodného Československa přísluší politická agenda v rámci zásad a směrnic, stanovených výborem Rady jakož i veškerá agenda ostatní, zejména také agenda správní, finanční, hospodářská, sociální, informační, pokud není vyhrazena výboru. Předsednictvu náleží také koordinace činnosti oblastních sborů.

15./ Předseda Rady svobodného Československa zastupuje Radu na venek, svolává a řídí schůze předsednictva, výboru a plena Rady, stará se o provádění jejich usnesení a v neodkladných případech činí potřebná opatření.

Předsedu v jeho nepřítomnosti zastupuje místopředseda Rady.

Je-li předseda Rady osoba české národnosti, je místopředsedou osoba národnosti slovenské a naopak.

Zvláštními funkcemi, zejména ustanovením oblastních sborů v Londýně a Paříži, budou pověřeni výborem zvolení dva další místopředsedové.

16./ Při předsednictvu a oblastních sborech Rady svobodného Československa se ustaví odborné komise zpravidla z členů Rady.

Předsedové komisí, ustanovení orgány, které členy komisí jmenovaly, mají právo účastnit se schůzí orgánů, jimiž byly zřízeny, s hlasem poradním.

VÝBOR RADY.

Dohodou účastníků washingtonských porad bylo také určeno složení předsednictva, výboru a plena Rady svobodného Československa. Za představitele československého politického a veřejného života/článek 4. stanov/, kteří tvoří 30 členný výbor, byli určeni:

Blaho Pavel, dr. Černý Josef, Diezka Josef, dr. Ducháček Ivo, Firt Julius, dr. Heidrich Arnošt, Holub Václav, gen. Ingr Sergej, dr. Hřebík Ant., dr. Klimek Adolf, dr. Kočvara Štefan, dr. Král Frant., Kvetko Martin, dr. Lettrich Josef, Majer Václav, dr. Franěk Mikuláš, Němec Frant., Peroutka Ferdinand, dr. Procházka Adolf, dr. Papánek Jan, Rechcigl Jo-

sof, dr. Ripka Hubert, dr. Osuský Štefan, dr. Slávik Juraj, dr. Stránský Jar., Szabo Tibor, Vaněk Miloš, Viboch Pavel, dr. Zenkl Petr, dr. Žák Josef.

Předsednictvo výboru Rady

tvorí: dr. Černý Josef, Diežka Josef, dr. Franěk, dr. Lettrich, Majer Václav, dr. Osuský, dr. Procházka, Peroutka Ferd., dr. Slávik a dr. Zenkl. Jednatelé Rady jsou dr. Heidrich a dr. Papánek. Předsedou výboru Rady je dr. Zenkl, místopředsedy dr. Lettrich a Václav Majer.

BÍDA ČESKOSLOVENSKÉ LITERATURY.

Únorové výročí oslavili v Československu ve všech odvětvích kultury zostřeným uplatňováním nového programu. Za rok se podařilo řadou organizačních zásahů podvázat a omezit dokonale svobodu kulturního projevu a výběru. Ale přes všechny programové výzvy a skryté hrozby se neprojevila v umění nová epocha, zahájená únorovým dobrodružstvím. Ultimatum kulturním pracovníkům, aby se včas "obrátili," se protahovalo. Byl proto podnícen prudký "tlak zdola" - to je z "řad pracujícího lidu" - proti československému umění, hlavně proti literatuře a výtvarnictví - a proti zbytkům "formalistní buržoasní" kultury, která má u nás zřejmě hlubší kořínky, než se na první pohled zdá. V nedostatku nové tvorby posloužili osvědčení spisovatelé a umělci XIX. století, klasického věku českého měšťanstva, především Alois Jirásek a Mikoláš Aleš, kteří mají dnes zakryti pravé protikulturní pozadí celé kampaně proti současnému umění. Dá se totiž soudit, že ten, kdo se tolik ohání Jiráskem, nemůže přece směřovat proti národní kultuře - ba zdá se dokonce, že ji chce zachraňovat proti cizím škodlivým vlivům vyzvednutím osvědčených vzorů.

Dnešním propagátorům Jiráskova nevádí ani trochu, že Jirásek není vůbec představitelem současných společenských poměrů v Československu, ale že reprezentuje překonaný stupeň vlasteneckého smýšlení a ztělesňuje poklidného měšťanského ducha. Zapomínají dokonce na to, že kdysi sami proti Jiráskovi bojovali. Jsou dokonce ochotni odpustit Jiráskovi i vážnější přečiny, které by patrně žádnému žijícímu spisovateli neprošly hladce: že je totiž, právě on, autorem jistě nejostřejšího protikomunistického a protisovětského manifestu, který byl kdy česky vyhlášen. Dnes pomáhá nově vzkříšený kult Jiráskův zakrývat rafinované tažení proti živé moderní československé literatuře, přesně tak, jako pomáhala falešně vyzdvihovaná jiráskovská "národní tradice" ukryvat brutální nacistické útoky proti moderní analytické kultuře obsazených národů.

Českoslovenští spisovatelé, sdružení v Syndikátu spisovatelů, požívajícím ještě do nedávna všech nejvyšších výhod, počínají budit nelibost četařů "kulturní fronty". V době únorové krise si Syndikát jako kolektiv i většina jeho členů, každý za sebe, rychle pospíšili, aby se jejich jméno objevilo na nějakém tom manifestu, slibujícím věrnost Götterwaldově vládě. Posloužili dobře i svými projevy, články a básněmi. Ale mimo této oficiální příležitostné práce se celkem nedali tak rychle, jak bylo potřeba, do tvorby v novém duchu. Proto jsou dnes spisovatelé, sdružení v Syndikátu, to jest prakticky celá československá literatura, předmětem ostré kritiky "zdola", jak se s oblibou říká uměle podníceným kampaním, vycházejícím domněle ze závodů. "Dělníci konečně řekli malířům, jaké obrazy si přejí vidět ve výstavních síních" na rozkaz teoretiků z moskevské centrály. Stejně tak se staví dnes "z vůle lidu" proti spisovateli, jehož kvalifikace byla uznána přijetím do Syn-

dikátu, "spisovatel z lidu", diletant, nedouk a nevzdělanec, kterým nebývá nikdy skutečně pracující člověk, dělník, ale redaktor posledního řádu, tak zvaný závodní kulturní referent, "spisovatel", kterého dříve nikde netiskli atd. Prostě vždycky prostřední malý talent, ochotný napsat za peníze a pochybnou slávu to, co se právě vyžaduje.

Krásným dokladem tohoto protikulturního tažení proti literatuře nově vzkříšeným braken, je povídková soutěž, pořádaná pod heslem "Skutečnost není všední." Porota složená z vybraných úderníků/Jiří Hájek, Milan Jariš, Ivan Skála, Jan Štern, dr. Lubor Valenta, k níž byl přibrán zástupce pracujících Vašek Káňa z Č.K.D. odměnila demonstrativně pouze práce diletantů všeho druhu. Povídky, které dostaly ceny a jin podobné, bývaly kdysi, ještě v době svobodné kritiky, přednětem oprávněného odmítání jako výplody urážející a kazící dobrý vkus a hanobící český jazyk. Dnes se tento odpadkům dostává v Československu oficiálního uznání, zatím jen v malé soutěži povídkové, jistě však brzy i ve velkých celostátních románových a básnických soutěžích. Tak si vysloužili českoslovenští spisovatelé za rok nové vlády jen to, že se dnes beztrestně tiskne ve špatné řeči brak, patřící do úrovně Rodokapsů a Krásných románů, do kterého bylo přidáno trochu potřebné tendence.

Za všechny dlouhé výklady uvádíme dva výňatky "z umění nové epochy":
/Julie Vyháňková: "Továrník Frantík", povídka odměněná první cenou/:

"Máma mi vždycky říkala: "Nenech si vod mladýho nic napovídat, moc se kolen tebe točí, nemysli, že je to jako v těch románech, co čteš, tím se jen lidi voblbujou. Jak tě s ním uvidím, přerazím ti nohy." A taky mi nařezala, když jí to donesli. Tenkrát říkal: "Neplač, niláčku, už nás nikdo neuvidí, budeš chodit ke mně zadním vchodem vily." A já se tam tehdy nechala vodvést. Napřed mi tam ukázal vobrázky, co maluje. Mně se moc nelíbily, protože tam byly samý ženský bez šatů. On chtěl, že mně taky tak bude malovat, ale já nechtěla. U nás ve fabrice se vždycky říkalo, že mladej stojí starýho pána velký peníze a že prej je rozhází se ženskejna."

Co se stalo si každý domyslí a když to máma na holce poznala, šla ke starému továrníku, který promluvil takto:

"Co je mýmu synovi do toho, že se vaše cěra někde čubčila, dyk je nikdo neviděl. Přiveďte si svědky, to by se každá coura chtěla dostat k nám do domu!"

Československé literatuře se otvírá nová epocha státem podporovaného literárního braku. Právě při této příležitosti bylo vytknuto členům Syndikátu spisovatelů, že se z 1.800 organizovaných spisovatelů účastnilo soutěže pouze 27, pouze tři však byli odměněni posledními cenami/Josef Kučera, Marie Kršková a Otnar Gatschä/. Československá literatura má tedy na vybranou: buď se stát bez reptání konformní, nebo být nahrazena výplody, které přinesla soutěž komunistických novin. J.K.D.

Z DOMOVA.

Boj proti "vnitřní reakci" zdánlivě ustal. Alespoň na stránkách československého tisku, který již delší dobu nepřináší zprávy o rozsudcích na odpůrcích režimu, ačkoliv se doposud soudí, jako na běžícím pásu. Komunisté poznali, že oznamování rozsudků v novinách mělo opačný psychologický účinek, než očekávali. Nacistická praxe "ochranné vazby" a zařazení do koncentračního tábora je nyní považována za účelnější než zatěžování lidově demokratických soudů. Aby učenliví žáci Böhma, Horniščera a Snichovského a ostatních kreatur pražského Gestapa, dokázali

důslednost v následování svých vzorů, byla zvolena opět Ruzyň za místo masového shromažďování zatčených politických vězňů. Zběsilost gestapácké sebranky ministerstva vnitra se pronikavě projevila zejména při zatýkání důstojníků v aféře gen. Kutlvašera.

Ještě v prvních měsících po únoru mohli komunisté klamat dělníky tvrzením, že je třeba odstranit důsledky spoluprády reakce, aby mohlo dojít k zlepšení jejich životní úrovně. Nyní se však domnívají již i starí komunisté, že uplynulo tolik času, aby blahodárnost komunistického režimu se projevila také na talířích dělnických rodin. Na schůzích, které jsou svolávány stále řídkěji, neskrývají se nespokojeností nad zvyšováním cen životních potřeb při soustavném snižování mezd. Zavádění nových mzdových katalogů, které snižují úkolové ceny, naráží všude na odpor dělnictva. Ředitelství některých závodů zavedení nových mzdových katalogů raději odsumuje. Tyto závody pak nemají nouzi o pracovní síly, poněvadž se jim hlásí do práce dělníci ze závodů, kde došlo ke snížení mezd. URO, které se stalo nejdůležitějším nástrojem v utlačování dělnictva, v rámci boje proti fluktuaci, obviňuje ředitelství závodů, které doposud nesnížily dělnické mzdy, ze sabotáže. Astronomická čísla cen zboží na volném trhu jen posilují odpor dělnictva proti snižování mezd. Dochází k protestním akcím v závodech a ke stávkám, při kterých se ukazuje, že zastrašovacími metodami chtějí komunisté používat i vůči dělnictvu. Do pražské ČKD byla proti protestujícím dělníkům povolána milice z pražských jatek. Je pochopitelné, že komunisté nedůvěřují ani závodní milici příslušného závodu a zavádí novou praxi v používání závodních milic.

POLITICKÉ STRANY.

Existence národně socialistické a lidové strany se doposud projevovала pouze účastí quislingů z těchto stran ve vládě. Jejich ústřední i nižší stranické orgány byly decimovány vyloučením téměř všech jejich funkcionářů z veřejného politického života a stovky z nich jsou ve vězení a koncentračních táborech. Účast povedeného čtyřlístku ve vládě ovšem nijak nepřispívala k tomu, aby statisíce příslušníků obou stran změnilo svůj ostře odmítavý postoj k dnešnímu režimu. Komunisté se již před časem zabývali úvahami o tom, zda-li by nebylo nejvhodnější čtyři bezvýznamné figury z vlády odstranit. U žádného z nich by to nebylo těžké. Odešli by ze stejných důvodů z jakých se stali členy vlády. Stačilo by na př., aby "náhodou" byly objeveny doklady o tom, jak budejovický starosta 15. března 1939 vítal příchod nacistů. Materiál má Slánský v zásuvce již od r. 1945, od kdy se také datuje "levičáctví" nynějšího ministra zdravotnictví. Po dlouhých diskusích bylo však zatím rozhodnuto jinak. Gottwald si pozval nejprve Neumanna a Šlechtu a po nich Petra a Plojgara. Na výtky, že komunistům jejich účast ve vládě nijak neprospívá k pacifikaci příslušníků obou stran, odpověděly obě delegace stejně. Neodvažují se prý jakékoliv stranicko-politické činnosti, poněvadž se jim nepodařilo ve svých stranách najít téměř jediného funkcionáře, kterého by mohli exponovat, aniž by se vydávali nebezpečí obvinění, že "protěžují reakcionáře." Gottwald jim přislíbil, že bude vzat větší ohled na osobnosti, které ministři doporučí k tomu, aby obě strany pochopitelně pod dozorem příslušných akčních výborů, mohly vyvíjeti větší aktivitu. Dokonce má dojít k jakési "rehabilitaci", snad i některých bývalých poslanců, kteří byli z veřejného života vyloučeni. Naproti tomu ovšem se museli mluvčí obou stran zavázati k tomu, že při-

spějí k pořizování seznamů ministrů vnitřních, podle kterých v případě "ohrožení" republiky má dojít k internování nespolehlivých osob v Československu. Od té doby bylo uspořádáno několik "pracovních" schůzí krajských orgánů obou stran v různých místech. Zkušenosti nejsou valné, poněvadž se jich zúčastnilo vždy pouze několik zstrašených lidí. Bez ohlasu zůstaly háchovské výmluvy ministrů, že jejich účast ve vládě "přece jen něco zachrání." Komunisté patrně počítali, že strach který soustavně v Československu šíří, přinejmenší některé zbabělé příslušníky stran k větší aktivitě. Ukázalo se však, že se nylili. U těch, kteří ještě dnes mají podporovat komunistický režim bude asi nutno předpokládat spíše odvahu než zbabělost.

ČISTKA V ARMÁDĚ

neustále pokračuje. Je prováděna tak důsledně, že dochází k odstraňování i důstojníků, kteří jsou členy komunistické strany od r. 1945, avšak sloužili v západní armádě. Novou organizací velitelského sboru došlo k zrušení hodností rotmistrů, kteří jsou převáděni - ovšem pouze komunisté - do důstojnických hodností. Pokud nejsou komunisty, jsou propouštěni. Podle zákona "o očistě armády", provádí se čistka také mezi záložními důstojníky. Zákon devoluje ministru národní obrany, aby podle svého uvážení administrativním rozhodnutím degradoval kteréhokoliv důstojníka v záloze. Postihne to pochopitelně opět všechny nekomunisty. Při zatčení některých skupin odporu, vedly komunistickou policii stopy i do některých odboček Svazu brannosti. V této organizaci se však komunisté žádnou čistkou nechtějí zdržovat. Ministerstvo národní obrany proto připravuje zákon o zrušení Svazu brannosti, který v nejbližší době předloží parlamentu.

JIŽ JSOU ZASE INTERNACIONALISTY.

Ústřední výbor KSČ vydal opět ob-

sáhlý dopis určený všem členům, má vytvořit psychologickou přípravu k jarnímu sjezdu strany. Při veškeré mchomlupnosti se nepodařilo v jeho obsahu zakryti značnou dávku bezradnosti komunistů před dalším vývojem. Vyhýbají se oceňování mezinárodní situace a neodvažují se ani určovat, jak to obvykle činí, perspektivy dalšího vývoje v ČSR. Upustili tentokrát od obvyklých šovinistických frází a zdůrazňování zásluh SSSR na odsunu Němců z Československa. O tom se téměř nezmiňují, naopak, po prvé od konce války slyšíme, že "je třeba vyzdvihnouti zásady proletářského internacionalismu" a že "je třeba bojovat proti projevům buržoasního nacionalismu." Je to první příznak psychologických příprav na chystaný obrát v poněru k německému problému a k Němcům vůbec. Podle některých zpráv není k provádění tohoto obrátu ochoten nebo dosti vhodný ani Clementis a proto jím bude patrně pověřen všeho schopný Fierlinger.

VOLBY ZÁVODNÍCH RAD

budou přece konány. Snahy o zrušení instituce závodních rad, kterým dal před půl rokem výraz zejména ministr průmyslu Kliment, měly silnou odezvu v celé řadě závodů a proto od uskutečnění úmyslu bylo zatím ustoupeno s tím, že musí být dříve "provedena rozsáhlá diskuse". Nepochybujeme o tom, že se může komunistům podařit přesvědčit dělníky, že za dnešního policejního systému je instituce závodních rad bezvýznamná. Po obtížích, na které snahy o likvidaci záv. rad marazily, se snaží nyní komunisté likvidovat je jinak. Podle pokynů, které byly k volbám vydány, mohou být na kandidátky zařazováni "pouze osvědčení funkcionáři závodních skupin URO", aby tak byla odstraněna dosavadní dvoukolejnost, neboť některé závodní rady ostře odmítaly popoháněčství, jež v továrnách postuje URO prostřednictvím svých

funkcionářů ve výborech skupin.

PROTI "ROVNOTÁŘSTVÍ"

ve mzdách, v zásobování, ve vyměňování kontingentů zemědělcům atd., bojují od vydání hesla Gottwaldem komunisté velmi důsledně. Snaží se vytvořit si ze spolehlivých příslušníků komunistické strany statisícový kádr, alespoň částečně privilegovaných, o které by se mohl režim trvale opírat. Nyní k tomu má být použito i přidělování rodinných domků Fondem národní obnovy. Jsou určeny celkem trojí ceny. Základem je cena odhadní, pochopitelně velmi nízká, za kterou budou domky přiděleny pouze spolehlivým příslušníkům KSČ. Ostatní jsou rozděleny na dvě kategorie, z nichž jedna bude platit cenu o 50 % vyšší, druhá pak o 100 % vyšší.

VOLNÝ TRH

byl v únoru rozšířen také o potraviny. Zatím jen v několika desítkách družstevních prodejen a podniků Prameny. Oficiální zpravodajství potvrzuje, že určování jeho cen se řídilo cenami na černém trhu, při čemž prý jen u kávy "byla určena cena ještě o něco vyšší". Má stejné důsledky v náladě dělnictva, jako volný trh s ostatním zbožím. Přímo provokativně působí, že lze na volném trhu za 700.- Kčs za 1 kg koupiti dostatečné množství rýže, ačkoliv již po řadu měsíců přiděly rýže dětem, na které byly vydány poukazy, nejsou vydávány.

NEBUDOU ÚPLNĚ.

Shromažďování materiálu k zpracování dějin komunistické strany čsl. pokračuje. Již jsme se zmínili o tom, proč jsou komunisté rozhodnutí zaponenout první desetiletí existence KSČ v Československu a začít její historii teprve od r. 1929. Obáváme se však, že zejména slavná kapitola o komunistech v době okupace zůstane také ochuzena o zajímavý materiál, který byl nalezen v archivech pražského Gest-

tapa a je uložen/bohuďák pouze v "originálech"/ neznámo kde. Výpovědi Hornischer, Böhma, Panenky a ostatních gestapáků, byly by jistě zajímavým příspěvkem o komunistické činnosti za války. Jejich výpovědi o tom, jak parašutisté shazovaní z SSSR chodili rovnou ke Gestapu, včetně komunistického poslance Procházky, seznamy téměř 500 komunistů, které dostal Fučík do krájinálu a některé pod oprátku, by neměly v této kapitole chybět. Skutečnost, že z 5 členů posledního ústřed. výboru KSČ v ilegalitě, byli 3 agenti Gestapa, by snad v dějinách také stála za zmínku. Donnívají-li se však komunisté, že rychlým popravením gestapáků se jim podařilo ochudit historii čsl. protinacistického boje, dopouští se vážného omylu.

KRAJANÉ POZOR !

Ministerstvo vnitra nařídilo všem československým zastupitelským úřadům, aby byly odebrány některým Čechoslovákům, žijícím legálně v zahraničí, pasy v případě, že budou žádat o nějaký pasový úkon. Poněvaž v příkazu nejsou uváděna jména, sděluje se čísla pasů: 56826 až 56830, 55311 až 55320, 829441, 829443, 829444, 829445, 829450, 21461, 21150, 20386 až 20395, 58551 až 58600, 59201 až 59300, 11121 až 11140.

Kdo zná p. Emila Havase, nar. 6. I. 1892, nechť jej laskavě upozorní, že pro případ další návštěvy Československa je netrpělivě očekáván - ministerstvem vnitra.

KRAJANÉ VE ŠVÝCARSKU

následují československé krajany ve Spoj. Státech. V Basileji se konal sjezd krajanských spolků ve Švýcarsku, na kterém převážnou většinou bylo rozhodnuto proti zastáncům pražského režimu. Krajanské spolky ve Švýcarsku chtějí intensivně přispět k podpoře čsl. uprchlíků a nenechali se ani zastrašit vyhrůžkami, že v případě nevládného poněru k dnešnímu režimu, mohou být dona zbavováni státního občanství a svého majetku. Každý krajanský spolek má po-

dle usnesení sjezdu zříditi zvláštní sociální fond k podpoře uprchlíků- krajanů, kteří se nachází v nouzi.

PAN DLOUHÝ RADÍ BRITUM.

"Jako předseda Hospodářské rady svobodného Československa, rád bych...": představil se p. Dominik Dlouhý shromáždění v briiském ústavu pro politický výzkum a klidně nepochal posluchače v nejistotě o tom, zda-li mimo p. Dlouhého ještě někdo jiný ví něco o existenci instituce s tak honosným názvem. Bylo lze však očekávat, že muž ozdobený tak významnou funkcí je informován o tom, jaké hospodářské důsledky má podřízenost ČSR sovětským zájmům a jak se odmítnutí hospodářské pomoci USA projevuje v postupném rozvratu čsl. hospodářství a snižování životní úrovně národa. Jak čsl. hospodářství je plundrováno opatřováním tvrdých devis pro Sověty, za cenu kterých musí ČSR prodávat své zboží se ztrátou 45 % na výrobní ceně. Bylo možno očekávat ještě víc, se zřetelen ke způsobu, jakým se p. Dlouhý shromáždění představil.

Na místo toho ujistil posluchače o tom, že ví přesně, co by asi T. G. Masaryk soudil o košickém vládním programu, údrovém komunistickém puči ba dokonce o znárodnění průmyslu v ČSR. Je prý také informován o tom, že dr. Beneš podepsal znárodnovací zákony pod těžkým tlakem komunistů, ačkoliv prý prohlásil, "že takový experiment je velice nebezpečný a že doba není vhodná pro jeho provádění". Příčinu vše ho zla v ČSR vidí p. Dlouhý v nacionalisaci průmyslu, která je "zcela

nevhodnou pro československé peníze a československý lid."

Poněvadž nacionalisace v ČSR byla chybou je chybou každé znárodnování, tedy i to, které provádí Britové. P. Dlouhý se asi domnívá, že jeho "hospodářské zkušenosti" pomohou zachránit Anglii, která se postupným znárodněním - vycházíme-li z jeho názoru - nepochybně žene do komunistické záhuby, ačkoliv již po celé čtyři roky před p. Dlouhým ji před tímto nebezpečím vášnivě varuje Winston Churchill. Na neštěstí pokusil se však řečník učiniti svůj projev v řeči srozumitelné přítomným Britům, jejichž zájem mohl proto skončit jen u zdvořilého obdivu nad podobností češtiny s angličtinou. Je pochopitelně věcí p. Dlouhého, chce-li své domněnky vydávat za hospodářské zkušenosti. Poněkud jsme na pochybách, zda-li je vhodné, aby k podpoře svých názorů používal nepravd o prezidentu Benešovi.

Udivuje nás ovšem odvaha s jakou při této příležitosti byla s naprostou samozřejmostí oprávněna existence spolku, který svým náročným názvem má buditi zdání, že jde o vážnou hospodářskou instituci československých politických exulantů. Nevíme kdy a kým a z jakých důvodů byla tato instituce utvořena. Po vystoupení jejího předsedy nemáme valného mínění o její vážnosti a užitečnosti. Jde-li o hájení zájmů bývalých majitelů znárodněného průmyslu v Československu, nemusí k tomu být volena tak nevhodná cesta. Takto bychem brzy dosáhli toho, že Českoslované v této zemi nebudě brát nikdo vážně.

=====
Londýnské Listy vychází dvakrát v měsíci za redakce Blažeje Vilína. Adresa redakce a administrace je: 13, Fernside Ave, London N.W.7, Telefon: MILL Hill 4024.

Předplatné činí čtvrtletně: 7s 6d, 1.50 dolaru, 7.50 švýc. franků, 7.50 švéd. korun, 12 norských korun, 12 dánských korun, 8 Hfl. - pololetně: 15s, 3 dolary, 15 švýc. franků, 15 švéd. korun, 24 norských korun, 24 dánských korun, 16 Hfl. - ročně: 30s, 6 dolarů, 30 švýc. franků, 30 švéd. korun, 48 norských korun, 48 dánských korun, 32 Hfl.